

A MAGYAR HONVÉDSÉG BÉKEFENNTARTÓ MISSZIÓI 2.

Az Infojegyzet a Magyar Honvédség folyamatban lévő békefenntartó és válságkezelő szerepvállalásait, illetve a katonai missziók finanszírozási mechanizmusait mutatja be.

- „Magyarország elkötelezett a nemzetközi béke és biztonság megőrzése iránt. A válságok megelőzését és a konfliktusok kezelését szolgáló nemzetközi mechanizmusok erősítése alapvető fontosságú Magyarország biztonsága szempontjából is. Ezért Magyarország tevékeny szerepet kíván betölteni a nemzetközi biztonsági felépítmény részét képező globális és regionális szervezetekben.” (Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája, 2012.)
- Az ENSZ 4 kontinensen zajló 2016-2017. évi békemisszióinak költségvetése 7,9 milliárd dollár, mely a világ 2013. évi katonai összkiadásának fél százalékát sem éri el.
- Jelenleg megközelítőleg 18 000 katona vesz részt NATO-vezetésű missziókban, főként a Mediterrán térségben, Afganisztánban és a Balkánon.
- A Nemzeti Katonai Stratégia értelmében Magyarország missziós ambíció-létszáma legfeljebb 1000 fő.
- A Magyar Honvédség legnagyobb létszámmal – 55 százalékban – NATO-vezetésű békefenntartó és válságkezelő missziókban vesz részt.
- A Magyar Honvédség katonái legnagyobb számban balkáni missziókban szolgálnak.

Napjaink békeműveleteit és válságkezelő misszióit főként az [ENSZ](#), a [NATO](#), az [Európai Unió](#), az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet ([EBESZ](#)), valamint az [Iszlám Állam elleni nemzetközi koalíció](#) vezeti. (A missziók jogi háttéréhez ld. a [2015/7. számú Infojegyzetet](#).)

[Magyarország Alaptörvénye](#) 47. cikke értelmében a Magyar Honvédség külföldi bevetésének döntési jogköre megoszlik a Kormány és az Országgyűlés között. A NATO és az Európai Unió műveleteiben történő szerepvállalásról a Kormány, más nemzetközi katonai fellépésről pedig az Országgyűlés határoz.

A honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló **2011. évi CXIII. törvény** a békeműveletek körében az alábbi tevékenységeket fogalmazza meg:

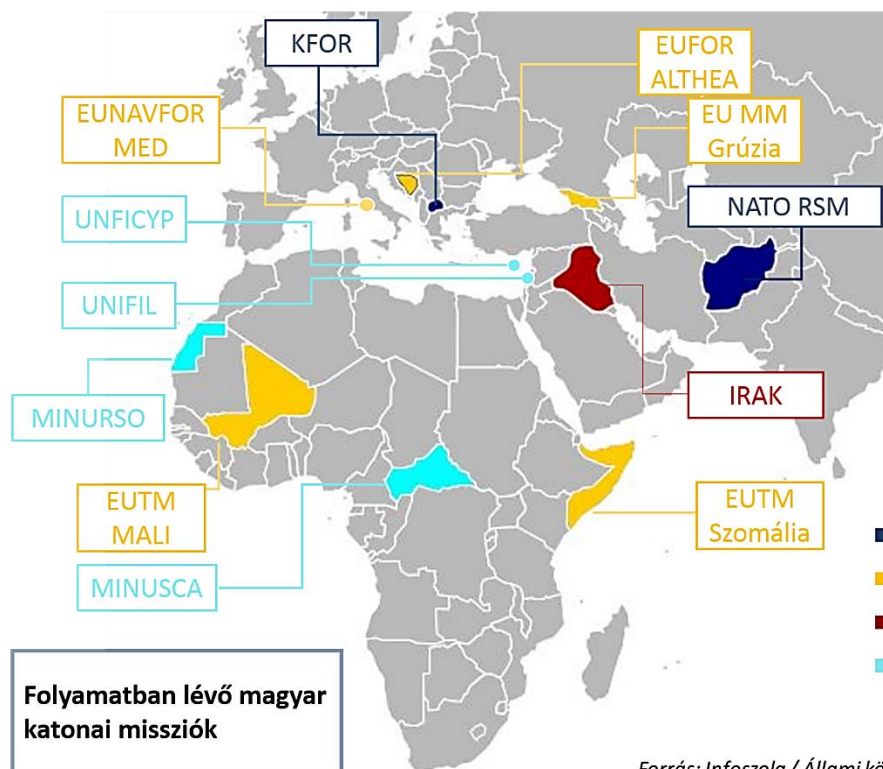
- békefenntartás;
- humanitárius művelet;
- külföldi hadműveleti területen végzett humanitárius tevékenység.

[Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája](#) szerint Magyarország ENSZ-, NATO-, EU-, valamint az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezeti tagságával járó felelőssége a szövetségi és nemzetközi kötelezettségek – így a kollektív védelmi, válságkezelési, humanitárius és biztonságerősítő feladatok – teljesítése. A Stratégia kiemeli, hogy e kötelezettségek teljesítésével Magyarország hozzájárul a nemzetközi béke és biztonság – s ezáltal hazánk biztonságának – erősítéséhez, egyben pedig növeli az ország nemzetközi tekintélyét is.

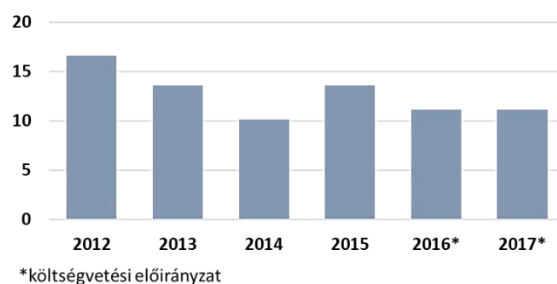
Az elmúlt évtizedek missziói kapcsán mindezek mellett a kormányok a külhoni szerepvállalások további jelentős hozadékaként említik általában azt a magyar honvédelem számára hasznos tapasztalati tudást is, melyre a magyar katonák a külföldi valós műveleti környezetekben tesznek szert.

A kormány szintű stratégiák mellett a Magyar Honvédség misszióinak céljai, formái, valamint ezek bel-és külpolitikai következményei tekintetében azonban – amellet, hogy minden frakció elítéli a terrorizmus, a vallási és etnikai célú népirítások és emberiség elleni bűncselekmények formáit – a Magyar Országgyűlésben nincs teljes körű egyetértés. Ez megmutatkozott többek között 2015-ben az Iszlám Állam-ellenes nemzetközi misszióhoz való [csatlakozás vitája](#), vagy legutóbb az e szerepvállalás bővítéséről szóló, [jelenleg még tárgyalás alatt lévő határozati javaslat](#) általános vitája kapcsán is.

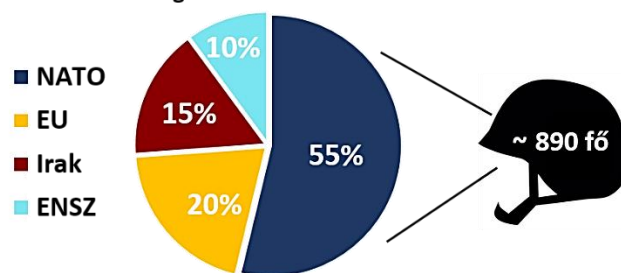
1. ábra: A Magyar Honvédség békefenntartó és válságkezelő missziói

A Magyar Honvédség misszióinak éves költségei (milliárd forint/év)

A Magyar Honvédség misszióinak átlagos létszámmegoszlása 2016-ban

Forrás: Infoszolg / Állami költségvetések és zárszámadások; Magyar Honvédség évkönyve, 2016

A HONVÉDSÉG AKTUÁLIS MISSZIÓI

Magyarország külföldi katonai missziós szerepvállalásai sorában a **Magyar Honvédség legnagyobb létszámmal NATO-vezetésű missziókban vesz részt**. Emellett kiemelhető, hogy a külföldön szolgáló magyar katonai létszám több mint fele az elsődlegesen magyar biztonságpolitikai érdekszférába tartozó balkáni országokban állomásozik NATO- és EU-vezetésű műveletek keretében.

ENSZ missziók

Az ENSZ égisze alatt zajló békefenntartó missziók között Magyarország a **ciprusi (UNFICYP) misszióban** vesz részt a legnagyobb létszámmal. Ez egyben a legrégebb óta tartó magyar katonai békemisszió is, amelyhez Magyarország 1995-ben csatlakozott. A maximum 150 fős magyar részvételt a 2213/1997. (VII.24.) Korm. határozattal módosított 2156/1995. (V.29.) Kormányhatározat rögzíti. A magyar kontingens **2016-ban átlagosan 77 fővel** volt jelen és őrizte a status quo-t a Ciprust ketté szelő ütközőzónában.

Magyarország a 44/2006. (X. 10.) OGY. határozat alapján az **ENSZ libanoni békefenntartó missziójában** is (UNIFIL) szerepet vállal, legfeljebb 10 fő részvételével. A misszióban **2016-ban 4 fő térképész** teljesített szolgálatot a misszió térinformatikai térképészeti csoportjában.

Mindezekon túl Magyarország 1997-óta vesz részt az **ENSZ Nyugat-Szaharai Misszióban (MINURSO)**. **2016-ban hét fő fegyvertelen magyar katonai megfigyelő** vett részt a marokkói megszállás alatt álló terület tüzszünetének biztosításában. Emellett a 1257/2015. (IV. 23.) Korm. határozat szerint 2015-óta a **Közép-Afrikai Köztársaságban (MINUSCA)** zajló misszió keretében a Magyar Honvédség további két fő törzstiszttel – és két fő megfigyelővel – segítette az ENSZ leszerelési, civilvédelmi és a helyi hatóságokat támogató műveletét.

NATO-missziók

A Honvédség legnagyobb létszámú békefenntartó missziója a **KFOR Kontingens** Koszovóban, amely a 2076/2008. (VI.30.) számú

kormányhatározat alapján hajtja végre feladatait. A kontingens létszámát a honvédség az afganisztáni ISAF-művelet lezárását követően, 2015-ben jelentősen megemelte, így Magyarország Koszovóban 2016-ban ötödik vezető nemzetként volt jelen, 2017 második negyedévében pedig [a kontingens átvette](#) a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj teljes vezetését is. **2016-ban átlagosan 370 fő, 2017 májusában** pedig 373 fő teljesített szolgálatot Koszovóban.

A KFOR mellett a Magyar Honvédség részt vesz a NATO-irányítású **afganisztáni Eltökélt Támogatás (NATORSM)** nevű misszióban is.

2014 végére az afganisztáni ISAF művelet egésze átalakításra került, melynek során az ISAF fokozatosan átadta a biztonságért való teljes felelősséget az afgán kormányzati erőknek. 2015-2024 között kerül sor az ún. „átalakítási évtized”-re, amely alatt a nemzetközi közösség támogatásával Afganisztán megszilárdítja állami szuverenitását. Ehhez kapcsolódóan Magyarország az [1730/2014. \(XII. 12.\) Korm. határozat](#) alapján

- egy legfeljebb 50 fős Különleges Műveleti Kontingenssel;
- egy legfeljebb 13 fős, Mi-17 szállító helikopter légi kiképzés-támogató csoporttal;
- egy 30 fős Nemzeti Támogató Elem;
- illetve egy legfeljebb 30 fős Biztosító Szakasszal továbbra is részt vesz az afganisztáni katonai misszióban.

A műveletben Magyarország **2016-ban átlagosan 105 fővel**, a [2017 májusi állapot](#) szerint pedig 90 fővel volt jelen.

EU-missziók

A Magyar Honvédség **EUFOR Kontingense** az Európai Unió irányítása alatt végrehajtott balkáni katonai békefenntartó ([ALTHEA](#)) művelethez történő magyar hozzájárulásról szóló [128/2004. \(XI.23.\) OGY. határozat](#)ban foglaltak alapján hajtja végre feladatait.

A boszniai háborút követően megalakult Bosznia-Hercegovinában **2016-ban átlagosan 163 magyar katona** látott el békefenntartó szolgálatot.

Az [EUTM MALI](#) misszióban való jelenlegi magyar katonai részvételt a [1242/2016. \(V. 18.\) Korm. határozat](#) engedélyezte, 2018. május 18-i határidővel és legfeljebb 15 fős létszámmal. **Az EU MALI** kiképző művelet célja a mali hadsereg képességeinek fejlesztése a szélsőséges akciókkal szembeni eredményes fellépések, illetve azok megelőzése érdekében. **A műveletben 2016-ban átlagosan három fő magyar katona** szolgált.

A Honvédség további uniós misszióban vesz részt Szomáliában is. **A szomáliai biztonsági erők kiképzésére irányuló EU misszió** („[EUTM Somalia](#)”) beindításáról az Európai Unió Tanácsa 2010. február 3-án döntött, majd a misszió működési mandátumát többször is meghosszabbította. **A műveletben 2016-ban** – főként törzstisztekkel és logisztikusokkal – **Magyar Honvédség 8 fővel** vett részt. A jelenlegi szerepvállalást a Kormány az [1755/2016. \(XII. 14.\) Korm. határozat](#)tal engedélyezte, 2018. december 31-ig.

Mindezek mellett a Magyar Honvédség [Grúziában \(EU MM\)](#) öt katonai, fegyvertelen megfigyelővel segíti az EU Megfigyelői Misszióját, valamint Rómában az [EU NAVFOR MED](#) Földközi-tengeri műveletében is három törzstiszti beosztást tölt be.

Iraki katonai szervállalás

Az Iszlám Állam elnevezésű terrorszervezet elleni – amerikai vezetésű – [nemzetközi koalícióban való magyar katonai szerepvállalást](#) az Országgyűlés a [17/2015. \(IV. 17.\) OGY határozat](#)tal engedélyezte. Ebben az Országgyűlés felhatalmazta a Magyar Honvédséget, hogy az Iraki Köztársaság területén partnerképesség-építési, őrző-védő és csapatkísérő feladatokat lásson el egy legfeljebb 150 – váltási időszakban 300 – fős, a szükséges technikai eszközökkel, fegyverzettel, felszereléssel ellátott katonai kontingenssel. A határozat által meghatározott feladatellátás határideje 2017. december 31-én jár le. A koalícióhoz csatlakozó több mint 60 állam különböző formákban – úgymint humanitárius segítségnyújtás, pénzügyi finanszírozás, muníciós készletek és fegyverek adományozása, katonai segítségnyújtás – támogatják a terrorszervezet elleni küzdelmet.

A [koalíció katonai szegmenséhez](#) 27 ország csatlakozott. Körükben létszám tekintetében Magyarország a közel 150 fős katonai jelenlétével átlagosan az első tíz nemzet között szerepelt 2016-ban ([CRS Report, 2016](#)). A NATO hivatalosan a 2017 májusában rendezett [brüsszeli NATO-csúcson](#) döntött a koalícióhoz való – nem harci jellegű – csatlakozásáról.

A magyar kontingens az erbili kiképző központba került kitélepitésre, ahol az angol, német, finn, kanadai, olasz, holland és norvég csapatokkal együttműködve főként őrző-védő szolgálattal és a kurd peshmergák kiképzésével járul hozzá az Iszlám Állam elleni küzdelemhez.

A kormány az évközben indított misszió költségvetését is biztosította azzal, hogy a 2015-re tervezett béketámogató és válságkezelő missziók költségvetési előirányzatát a [1339/2015. \(V. 27.\) Korm. határozattal](#) további 6 milliárd 837 millió forinttal egészítette ki 2015-ben.

A MISSZIÓK FINANSZÍROZÁSA

Mivel az **ENSZ** nem rendelkezik saját hadsereggel, ezért a [folyamatban lévő 16 misszió](#) katonai állományát a tagállamok adják. [A missziók költségvetését](#) is a tagállamok meghatározott ráta szerinti hozzájárulásai adják,

továbbá ők fizetik katonáik illetményét is, melyet a későbbiekben az ENSZ 1332 dollár/fő/hó általánosan kompenzál.

A [NATO-missziókat](#) kisebb részben a tagállami befizetésekből kialakult katonai-büdzséből fizetik, nagyobb részt a tagállamok úgynevezett „indirekt vagy nemzeti hozzájárulásként” főként maguk finanszírozzák.

Az EU (az ENSZ-hez hasonlóan) tagállamainak erőforrásait veszi igénybe a [Lisszaboni Szerződés](#) 28. cikke szerinti Közös Kül- és Biztonságpolitika keretei közé tartozó béke-missziós és válságkezelő célok eléréséhez. A tagállamok az éves nemzeti jövedelmük alapján meghatározott ráta szerint kötelesek befizetni a missziós hozzájárulásukat. Ebből épül fel az Unió katonai műveleteinek bizonyos részét finanszírozó [ATHENA](#)-rendszer. A legtöbb katonai vagy védelmi művelet költsége azonban nem tartozik bele az ATHENA által finanszírozott kategóriába, így azokat az érintett tagállamok saját költségvetésükből fizetik. [2015-ben az EU-missziók közel 85-90%-át a tagállamok maguk finanszírozták.](#)

Mindezekon túl az egyéb nemzetközi békefenntartó és válságkezelő műveletekben való részvétel – mint például az iraki misszió – költségeit az államok saját költségvetésük terhére finanszírozzák.

Források:

- [Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája](#)
- [Állami költségvetések és zárszámadások](#) – Honvédelmi Minisztérium fejezetek
- A Magyar Honvédség évkönyve, 2016., Zrínyi Kiadó, Budapest, 2017.
- Révész Béla: Missziók éve – [Magyar Honvéd, 2015. december](#)
- Egy év mérlege - interjú Korom Ferenc dandártábornokkal – Honvédelem Online, [2016. december 12.](#)
- Kathleen J. McInnis: Coalition Contributions to Countering the Islamic State – [CRS report, 2016. augusztus](#)
- [Honvédelem Online - Missziók](#)
- ENSZ missziók [honlapja](#)
- NATO [honlapja](#)
- Európai Unió misszióinak [honlapja](#)

Készítette: B. Müller Tamás
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486